

RECENZJA

W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

PANA DRA KONRADA WALCZUKA

1. Podstawa sporządzenia recenzji

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów, na podstawie art. 18a ust. 5 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789), w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. (Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2018 r. poz. 1669) 4 marca 2020 r. powołała mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym pana dra Konrada Walczuka w dziedzinie nauk prawnych, w dyscyplinie prawo.

W związku z powyższym przedkładam recenzję w wersji papierowej i elektronicznej.

2. Krótki życiorys naukowy pana dra Konrada Walczuka

Pan dr Konrad Walczuk odbył studia magisterskie na kierunku prawo w zakresie prawa (1997-2002) na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, które zakończył uzyskaniem 17 czerwca 2002 r. tytułu magistra prawa.

Następnie, w latach 2002-2007, Pan Doktor odbył prawnicze studia doktoranckie, będąc doktorantem w Katedrze Filozofii Prawa, a następnie w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.

W 2008 r. Habilitant obronił rozprawę doktorską zatytułowaną „Wolność wypowiedzi w konstytucyjnych systemach praw człowieka Polski, Słowacji i Republiki Czeskiej” i 13 stycznia 2009 r. uchwałą Rady Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL

uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa. Promotorem dysertacji był pan dr hab. Dariusz Dudek, prof. KUL, natomiast recenzentami pan prof. dr hab. Tadeusz Jasudowicz, pan prof. dr hab. Wojciech Łączkowski oraz pan dr hab. Krzysztof Skotnicki, prof. UŁ.

Powyższe potwierdza, że Pan Doktor spełnia wymagania formalne określone polskimi przepisami do ubiegania się o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych. Niemniej jednak – m.in. ze względu na problematykę monografii habilitacyjnej – warto wskazać, że Pan Walczuk odbył roczne stypendium doktoranckie na Wydziale Prawa oraz na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, uczestniczył w zorganizowanej pod auspicjami Słowackiej Akademii Nauk i Uniwersytetu Komeńskiego Szkole Prawa Słowackiego oraz był stypendystą Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, dzięki czemu kontynuował studia w Bratysławie.

Pan dr Konrad Walczuk od ukończenia doktoranckich studiów prawnych jest zawodowo związany z różnymi uczelniami w Polsce. Z „Autoreferatu” wynika, że pracował on m.in. w Politechnice Radomskiej (2010-2013), Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach (2011-2016) oraz obecnie w Akademii Sztuki Wojennej (od 2016). Ponadto Kandydat do habilitacji prowadził zajęcia na zlecenie m.in. w Uniwersytecie Warszawskim i w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II.

3. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

W dokumentacji przedłożonej w postępowaniu habilitacyjnym pan dr Konrad Walczuk wskazał jako „osiągnięcie naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktorskiego, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej” (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki) monografię pt. *Wspólnotowa wolność religijna w Republice Słowackiej. Aspekty instytucjonalno-prawne*, Kraków 2019, Wydawnictwo Ośrodka Myśli Politycznej, ISBN 978-83-66112-11-7, ss. 371 (384). Recenzentami wydawniczymi dzieła byli ks. dr hab. Piotr Stanisławski, prof. KUL oraz pan dr Wolfgang Wieshaider, prof. Uniwersytetu Wiedeńskiego. Ocena dzieła przed jego opublikowaniem przez tak wybitnych specjalistów sprawia, że odniosę się jedynie do niektórych kwestii, które oceniam jako słabsze i pozytywne – wartościowe strony monografii

Biorąc pod uwagę brak kompleksowego opracowania tytułowej problematyki na Słowacji i poza nią, a także wskazane powyżej wykształcenie i doświadczenie naukowo-

zawodowe Autora, wydaje się, że jak mało który nie-Słowak jest On predestynowany do podjęcia zgadnienia wskazanego w tytule. Niemniej jednak, sam tytuł dzieła prowokuje pewną wątpliwość. Pan Doktor dokonał podwójnego ograniczenia zakresu przedmiotowego dzieła, określonego jako „otoczenie prawne oraz działalność wspólnot religijnych (określanych m.in. jako kościoły, wspólnoty religijne, wspólnoty wyznaniowe, organizacje religijne, organizacje wyznaniowe, związki wyznaniowe, związki religijne, wyznania) o uregulowanej sytuacji prawnej na Słowacji“. Pierwsze ograniczenie to zawężenie pola badawczego do „wspólnotowej“ wolności religijnej, drugie (w podtytule) do aspektów „instytucjonalno-prawnych“. Tego typu zabieg wpłynął niewątpliwie na ograniczenie zakresu i ilości badanego materiału, ale także sprawił, że dzieło nie ma charakteru kompleksowego zarówno pod względem aspektów „indywidualno-prawnych“ – co mniej zrozumiałe – jak i indywidualnej wolności religijnej, co jest bardziej zrozumiałe.

Powyższa uwaga wydaje się o tyle istotna, że wskazanym przez Habilitanta celem napisania monografii jest „ukazanie systemu relacji państwo-związek wyznaniowe w jego całościowym aspekcie oraz najbardziej charakterystycznych i oryginalnych cech rozwiązań słowackich. Poza efektem poznawczym wywód ukierunkowany jest na umożliwienie wykorzystania słowackich rozwiązań w polskich warunkach, bądź też odrzucenie ich, po uwzględnieniu słowackich doświadczeń“.

Podział materii zaproponowany przez pana dra Konrada Walczuka nie jest jedynym słusznym, a z przyjętej koncepcji może wynikać, że kluczowe znaczenie dla realizacji tytułowej wspólnotowej wolności religijnej mają sprawy z zakresu działalności formacyjnej kościołów i wspólnot religijnych oraz gwarancje ekonomiczne. Ponadto, samo sformułowanie „działalność formacyjna“ nie jest zbyt szczęśliwe z naukowego punktu widzenia, skoro Habilitant rozumie pod nim swobodę wychowania i wykształcenia religijnego oraz duszpasterstwo w Siłach Zbrojnych i formacjach uzbrojonych przez osób pozbawionych wolności. Analizując literaturę przedmiotu, bardziej adekwatne byłoby pojęcie duszpasterstwa, w tym duszpasterstwa specjalnego (szczególnego).

O ile dla polskiego czytelnika rozważania zawarte w rozdziale zdają się być interesujące i wprowadzające w problematykę zasadniczą, o tyle dla słowackiego i czeskiego już mniej, a sposób prezentacji materii ma charakter wybitnie kronikarsko-podręcznikowy.

Oceniając monografię Pana Doktora należy zauważyć, że dobór źródeł i literatury przedmiotu jest prawie kompletny, a jak na autora zagranicznego piszącego o sprawach słowackich wręcz imponujący. Zadanie przed jakim stanął Habilitant nie było łatwe, nie tylko ze względów logistyczno-językowych, ale także ze względu na charakter dzieła, które

obejmuje materię historyczno-prawną, administracyjną, konstytucyjną i wyznaniową. W tym znaczeniu oceniana monografia ma charakter interdyscyplinarny w ramach nauk prawnych.

Trudno mi i niezręcznie wypowiadać się na temat możliwej i pożądanej aplikacji rozwiązań słowackich w prawie polskim, o której pisze pan dr Konrad Walczuk. Dostrzegam jednak w tym zakresie pewną sprzeczność albo brak konsekwencji między rozwinięciem tezy monografii z którego wynika, że na Słowacji nie ma pełnej wolności religijnej w jej wspólnotowym aspekcie a postulatem zwiększenia w polskiej procedurze rejestracyjnej kościołów i innych związków wyznaniowych wymaganej liczby osób deklarujących poparcie wniosku rejestracyjnego.

4. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Wskazana powyżej monografia z zakresu zagadnień konstytucyjno-wyznaniowych wpisuje się w dwa główne nurty działalności badawczo-publikacyjnej pana dra Konrada Walczuka.

W pierwszej kolejności Habilitant zajmuje się bowiem prawem konstytucyjnym, w tym zwłaszcza zasadami konstytucyjnymi (zasada suwerenności narodu, zasada demokratycznego państwa prawnego, hierarchiczną strukturą systemu źródeł prawa), wolnościami i prawami człowieka i obywatela (źródła, podstawowe atrybuty, dopuszczalność ograniczeń, poszczególne wolności i prawa) oraz system władzy w państwie (kontrola w administracji rządowej, samorząd terytorialny).

Z kręgu zagadnień wyznaniowych, pan dr Konrad Walczuk najczęściej pisał i publikował na temat pozycji prawnej oraz warunków funkcjonowania kościołów i innych związków wyznaniowych w państwie (zasada bilateralności w państwie, sytuacji prawnej wspólnot religijnych w innych państwach, przede wszystkim na Słowacji, nowe prawodawstwo wyznaniowe).

Trzeci jasno wyodrębniony obszar publikacyjny Habilitanta to prawne aspekty bezpieczeństwa, do których zaliczają się opracowania poświęcone problemom definicyjnym w tym zakresie, prawne podstawy organizacji i funkcjonowania Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Policji oraz usystematyzowania wiedzy w zakresie hierarchii prawa związanego z bezpieczeństwem państwa – w jego aspekcie militarnym i tzw. wewnętrznym.

W dorobku pana dra Konrada Walczuka można także znaleźć publikacje, które należą do kategorii *varia*. Wśród nich m.in. poświęcone problematyce przedsiębiorczości, mobbingu, praw autorskich oraz praktycznych aspektów samorządowego prawa administracyjnego.

Do cech charakterystycznych dorobku publikacyjnego Pana Doktora – poza wspomnianymi powyżej obszarami badawczymi – należy zaliczyć fakt, że większość tekstów została opublikowana jako rozdziały lub artykuły w recenzowanych dziełach zbiorowych, w tym monografiach wieloautorskich. Nie umniejszając znaczenia tego typu publikacji, zdecydowanie brakuje w dorobku Habilitanta artykułów publikowanych w renomowanych i recenzowanych czasopismach naukowych – zwłaszcza znajdujących się na międzynarodowych listach czasopism (Web of Science, Scopus). Nieliczne publikacje w branżowych prawniczych czasopismach, np. w „Przeglądzie Prawa Wyznaniowego“ czy „Studiach Prawa Wyznaniowego“ nie do końca czynią zadość oczekiwaniom w tym zakresie.

Mając na względzie, że wskazane do oceny w postępowaniu habilitacyjnym publikacje Habilitanta to teksty recenzowane wydawniczo, niezręcznie mi czynić uwagi szczegółowe. Niemniej jednak, pragnę *in genere* odnotować, że lektura prac naukowych Pana Doktora pozwala na stwierdzenie, że znacznie częściej mógłby zajmować stanowisko w odniesieniu do podejmowanych zagadnień. Dotyczy to zarówno ocenionej powyżej monografii, wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe, jak i pozostałych opracowań. Oczywiście, taki stan rzeczy można wyjaśnić „skromnością młodego badacza“, ale od naukowca, który aspiruje do tzw. „usamodzielnienia“ można i trzeba wymagać więcej.

Kolejną sprawą – godną podniesienia w niniejszej ocenie dorobku – są pojawiające się niekiedy problemy z doбором i zastosowaniem właściwych tzn. adekwatnych do prowadzonych badań metod. Problem ten ujawnił się niestety także w przedłożonym do oceny głównym dziele Habilitanta. W przypadku niektórych publikacji być może pośpiech wpłynął na to, że opracowania mają charakter wybitnie opisowy, kosztem pogłębionej analizy.

Odnotować *in plus* należy, że monografia pt. *Wspólnotowa wolność religijna w Republice Słowackiej. Aspekty instytucjonalno-prawne* nie jest jedyną publikacją poświęconą problematyce słowackiej. Wśród artykułów dotyczących tych zagadnień należy tytułem przykładu wskazać *Finansowanie Kościołów i związków wyznaniowych na Słowacji*, (w:) *Finansowanie Kościołów i innych związków wyznaniowych*, red. P. Sobczyk, K. Warchałowski, Warszawa 2013, s. 407-418; *Sądowa kontrola wyborów w Republice Słowackiej i jej legislacyjne perspektywy*, „Studia Wyborcze” XVI/2013, s. 77-91 czy T. Majerčák, K. Walczuk, *The National Council The Parliament of the Slovak Republic*, (in:) *The Parliaments of the Visegrad Group*, ed. W. Paruch, B. Szmulik, J. Szymanek, Warszawa 2017, s. 163-197.

Jednoznacznie pozytywnie oceniam także zaangażowanie i efekty pracy naukowo-badawczej pana dra Konrada Walczuka na innych polach aktywności. Należą do nich przede wszystkim ekspertyzy i raporty przygotowane dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Kancelarii Prezydenta RP, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Habilitant był także członkiem jednego zespołu konkursowego i dwóch zespołów eksperckich. Powierzenie przez organy administracji publicznej i jednostki naukowe przygotowania ekspertyz doktorowi świadczy o jego renomie i kompetencjach w zakresie prowadzonych badań.

Na wysoką ocenę z perspektywy oceny dorobku Habilitanta zasługuje również fakt recenzowania projektów krajowych na zlecenie Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej oraz recenzowanie publikacji w czasopiśmie naukowych, takich jak: „Zeszyty Doktoranckie Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej”, „Język-Prawo-Społeczeństwo”, „ABC Administracji” oraz „Przegląd Policyjny”.

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych

W punkcie drugim niniejszej recenzji wskazałem na pracę zawodową pana dra Konrada Walczuka związaną w uczelniami wyższymi w Polsce. Habilitant jest cenionym dydaktykiem prowadzącym w swojej karierze naukowej zajęcia przede wszystkim z prawa konstytucyjnego, prawa wyznaniowego i bezpieczeństwa.

Na Politechnice Radomskiej (obecnie Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego) pan dr Konrad Walczuk prowadził zajęcia na kierunku Administracja z następujących przedmiotów: Konstytucyjna ochrona praw i wolności obywatelskich, Prawo konstytucyjne, Prawo międzynarodowe publiczne, Prawo ochrony środowiska, Struktura i kompetencje naczelných organów państwowych, System ochrony prawnej w UE, Systemy partyjne, Ustroje państw współczesnych.

Z kolei Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach Habilitant prowadził zajęcia na kierunkach Administracja, Zarządzanie, Logistyka oraz na studiach podyplomowych z następujących przedmiotów: Centralne organy administracji rządowej w zakresie bezpieczeństwa publicznego, Konstytucyjny system organów państwowych, Legislacja administracyjna, Podmioty prywatne w ochronie porządku publicznego, Podstawy nauki o państwie i prawie, Podstawy prawne bezpieczeństwa państwa (i porządku

publicznego), Podstawy prawoznawstwa, Prawne aspekty bezpieczeństwa publicznego, Prawo, System ochrony prawnej w UE, System wyborczy RP, Współczesne systemy polityczne, Zadania samorządu terytorialnego w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, Zarządzanie jakością w administracji, Zasady ustroju politycznego państwa.

W aktualnym miejscu zatrudnienia, tj. w Akademii Sztuki Wojennej (wcześniej Akademii Obrony Narodowej) pan dr Konrad Walczuk prowadził i prowadzi zajęcia na kierunkach Administracja, Bezpieczeństwo Narodowe, Bezpieczeństwo Wewnętrzne oraz Prawo z następujących przedmiotów: Administracja bezpieczeństwa publicznego, Administracja publiczna w Systemie Bezpieczeństwa Narodowego, Administracja publiczna w zarządzaniu kryzysowym, Mniejszości narodowe i etniczne, Naczelna, centralna i terenowa administracja rządowa, Organy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, Podstawy prawa, Postępowanie administracyjne, Prawo konstytucyjne, Prawo policyjne. Ponadto Habilitant prowadził zajęcia z przedmiotów prawnych na kursach dla oficerów Sił Zbrojnych RP.

Pan dr Konrad Walczuk prowadził także zajęcia zlecone na Uniwersytecie Warszawskim i Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II.

Wskazany zakres przedmiotów (wykładów i ćwiczeń) jest imponujący, pokrywa się z zakresem działalności publikacyjnej i świadczy niewątpliwie o wszechstronnych zainteresowaniach naukowych oraz pasji do nauczania.

Jak wynika z Autoreferatu, Pan Doktor wypromował ponad stu magistrów i licencjatów, był także promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej przygotowywanej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Wśród Jego osiągnięć dydaktycznych znajduje się także opieka nad dwoma kołami naukowymi. Praca Pana Doktora ze studentami została doceniona m.in. przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, który powierzył Mu opiekę mentorską nad studentami w ramach „Mentoringu z liderami życia publicznego“ w ramach „Programu Student Pracowni Liderów Prawa”. Ponadto Habilitant został nagrodzony przez Rektora Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, za największy dorobek naukowy na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych oraz trzykrotnie za zasługi dla Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach oraz za szczególne osiągnięcia.

6. Ocena działalności popularyzującej naukę oraz współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą

Kolejny punkt recenzji dorobku Habilitanta po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych, zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, wypada poświęcić działalności popularyzującej naukę oraz współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą.

Pan dr Konrad Walczuk aktywnie uczestniczy w życiu naukowym wielu środowisk, m.in. poprzez czynny i bierny udział w międzynarodowych i ogólnokrajowych (polskich) konferencjach naukowych. Odnotować należy, udział w konferencjach międzynarodowych (ponad dziesięć) poza granicami kraju, w obcych językach. Szczegóły w tym zakresie zostały zawarte w dokumentacji przygotowanej na potrzeby procedury habilitacyjnej. Zaznaczyć jednak trzeba, że wystąpienia Habilitanta z referatami nie są monotematyczne, wręcz przeciwnie, pokrywają się one ze wskazanymi w odrębnym punkcie recenzji obszarami zainteresowań badawczych. Oceniam jednoznacznie pozytywnie, że Młody Naukowiec nie boi się dyskusji, weryfikuje wyniki swoich badań podczas tego typu wydarzeń naukowych, dzieli się koncepcjami i efektami badań ze środowiskiem naukowym, także międzynarodowym – czego sam doświadczyłem na kilku konferencjach.

Odrębny obszar aktywności Habilitanta to działalność w różnych stowarzyszeniach naukowych. I tak, pan dr Konrad Walczuk jest od 2009 roku członkiem Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego, od 2009, od 2014 roku jest członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Nauk o Bezpieczeństwie, a od 2015 jest członkiem Stowarzyszenia „Prawo na Drodze“. Nadmienić należy, że Habilitant nie jest tylko i wyłącznie członkiem biernym, wręcz przeciwnie, aktywnie uczestniczy w pracach wskazanych stowarzyszeń np. w Komisji Rewizyjnej czy Sądzie Koleżeńskim.

Mając świadomość, że ocena dorobku w procedurze habilitacyjnej obejmuje także działalność popularyzującą naukę warto odnotować, że pan dr Konrad Walczuk w 2012 r. przeprowadził wykład pt. „Czy borowik może strzelać”, dotyczący działalności Biura Ochrony Rządu, w ramach Uniwersytetu Dziecięcego przy Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. W tym samym roku wygłosił wykład pt. „Podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne” w ramach Festiwalu Nauki w Siedlcach, zaś w latach 2013-2015 jako ekspert udzielił szeregu wypowiedzi dla TVP dotyczących zagadnień prawnych oraz związanych z administracją publiczną.

7. Konkluzja

Monografia pana dra Konrada Walczuka pt. *Wspólnotowa wolność religijna w Republice Słowackiej. Aspekty instytucjonalno-prawne*, Kraków 2019 oraz pozostały dorobek naukowy świadczą o posiadaniu przez Habilitanta kwalifikacji do samodzielnej pracy naukowo-badawczej.

Pan Doktor jest niezwykle aktywny na większości pól działalności badawczo-naukowej, co potwierdzają przede wszystkim publikacje naukowe, referaty wygłoszone na międzynarodowych i krajowych konferencjach oraz działalność naukowo-organizacyjna. Zainteresowania naukowe oraz zdywersyfikowany charakter badań prowadzonych przez Habilitanta stanowi znaczny wkład w rozwój nauki prawa.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzam, że w świetle obowiązujących w Polsce przepisów dorobek pana dr. Konrada Walczuka spełnia warunki jakościowe i ilościowe do uzyskania awansu naukowego, czyli uzyskania stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa.

W związku z tym wnioskuję do Komisji Habilitacyjnej o podjęcie pozytywnej uchwały w przedmiocie zarekomendowania nadania panu dr. Konradowi Walczukowi stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych w dyscyplinie nauk prawnych w zakresie prawa.

Trnava, July 17, 2020

Dr. h. c. prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD.